

OBJAŚNIENIE

do informacji o okresach składkowych i nieskładkowych

Do czego służy formularz ERP-6

1. Za pomocą tego formularza poinformujesz nas o przebytych przez Ciebie okresach składkowych¹ i nieskładkowych² i innych okresach, np. okresach ubezpieczenia społecznego rolników³. Przyspieszy to i ułatwi nam rozpatrzenie Twojego wniosku o świadczenie emerytalno-rentowe / ustalenie kapitału początkowego.
2. Jeżeli wnioskujesz o rentę rodzinną, informacja o okresach składkowych i nieskładkowych osoby zmarłej, po której ma być przyznana renta rodzinna i która nie miała ustalonego prawa do świadczenia emerytalno-rentowego, ułatwi nam ustalenie, czy zmarłemu przysługiwałoby świadczenie, a jeśli tak, to jakiego rodzaju.

Ważne!

- Jeżeli wnioskowałeś wcześniej o inne świadczenie lub o ustalenie kapitału początkowego i przedłożyłeś dowody potwierdzające przebyte przez Ciebie okresy, w formularzu ERP-6 w polu *Wymień dołączone dowody* przy takim okresie wpisz, że dowody już przedłożyłeś, ubiegając się o inne świadczenie / ustalenie kapitału początkowego.
- Jeżeli składasz wniosek o ustalenie kapitału początkowego, poinformuj nas wyłącznie o okresach składkowych i nieskładkowych sprzed 1999 r.
- Nie musisz dołączać do wniosku dokumentów potwierdzających przebyte przez Ciebie po 1998 r. okresy:
  - składkowe, za które została opłacona składka na ubezpieczenia emerytalne i rentowe,
  - nieskładkowe takie jak: okresy pobierania wynagrodzenia za czas niezdolności do pracy, zasiłków chorobowych i opiekuńczych, świadczenia rehabilitacyjnego,

ponieważ ww. okresy uwzględnimy na podstawie zapisów na Twoim indywidualnym koncie ubezpieczonego w ZUS.

Dołącz jednak dokumenty, które pozwolą udowodnić określone warunki wymagane do przyznania świadczenia, o które wnioskujesz (także za okresy pracy po 1998 r.). Przykładowo:

- do wniosku o nauczycielskie świadczenie kompensacyjne oraz do wniosku o emeryturę nauczycielską⁴ dołącz dokumenty potwierdzające okresy wykonywania pracy w charakterze nauczyciela oraz potwierdzające fakt rozwiązania stosunku pracy lub wygaśnięcia stosunku pracy oraz tryb i podstawę prawną rozwiązania stosunku pracy lub wygaśnięcia stosunku pracy,
- do wniosku o emeryturę dołącz m.in. dokumenty potwierdzające okresy wykonywania pracy w szczególnych warunkach lub o szczególnym charakterze za okres do 31 grudnia 2008 r.⁵ oraz świadectwo pracy potwierdzające rozwiązanie stosunku pracy,
- do wniosku o nową emeryturę nauczycielską dołącz m.in. dokumenty potwierdzające okresy wykonywania pracy nauczycielskiej (świadectwa pracy, zaświadczenia),
- dokument potwierdzający rozwiązanie stosunku pracy albo jego wygaśnięcie w szczególnych okolicznościach, o ile pracodawca nie złożył do ZUS dokumentu ZUS ZWUA, w którym potwierdził wymienione okoliczności,
- do wniosku o świadczenie przedemerytalne dołącz m.in. świadectwo pracy zawierające podstawę prawną rozwiązania stosunku pracy lub stosunku służbowego, a jeżeli prowadziłeś pozarolniczą działalność – postanowienie sądu o ogłoszeniu upadłości.
- Jeżeli urodziłeś się po 31 grudnia 1948 r., prawo do emerytury w powszechnym wieku emerytalnym nabędziesz bez względu na wymiar udowodnionych okresów składkowych i nieskładkowych. Jednakże przekazana przez Ciebie informacja o okresach składkowych i nieskładkowych pomoże nam ustalić okres uprawniający do podwyższenia nowej emerytury do kwoty najniższego świadczenia⁶ – jeżeli zajdzie taka potrzeba.

Okresy składkowe i nieskładkowe

3. Okresy składkowe i nieskładkowe są to okresy, które uwzględniamy przy ustalaniu:
  - prawa do emerytury na dotychczasowych zasadach i obliczaniu jej wysokości,
  - prawa do renty z tytułu niezdolności do pracy i obliczaniu jej wysokości,

¹ O których mowa w art. 6 ustawy z dnia 17 grudnia 1998 r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych, dalej jako ustawa o emeryturach i rentach z FUS.

² O których mowa w art. 7 ustawy o emeryturach i rentach z FUS.

³ O których mowa w art. 10 ustawy o emeryturach i rentach z FUS.

⁴ O której mowa w art. 88 ustawy z dnia 26 stycznia 1982 r. Karta Nauczyciela, dalej jako Karta Nauczyciela.

⁵ Okresy pracy w szczególnych warunkach lub o szczególnym charakterze przebyte po 31 grudnia 2008 r. uwzględnimy na podstawie zapisów na Twoim indywidualnym koncie w ZUS.

⁶ Na podstawie art. 87 ustawy o emeryturach i rentach z FUS.

- prawa do emerytury pomostowej,
- prawa do nauczycielskiego świadczenia kompensacyjnego,
- prawa do świadczenia przedemerytalnego,
- prawa do wcześniejszej emerytury nauczycielskiej,
- kapitału początkowego,
- stażu uprawniającego do emerytury przyznawanej przed ukończeniem powszechnego wieku emerytalnego⁷,
- okresu uprawniającego do podwyższenia emerytury ustalonej według nowych zasad do kwoty najniższego świadczenia.

Okresy składowe

4. Okresami składkowymi są m.in.:

- 1) wszystkie przypadające po 14 listopada 1991 r. okresy, za które opłacono składkę na ubezpieczenie społeczne, a od 1 stycznia 1999 r. na ubezpieczenia emerytalne i rentowe, np. z tytułu zatrudnienia na podstawie umowy o pracę, pracy nakładczej, działalności twórczej lub artystycznej, pracy w rolniczych spółdzielniach produkcyjnych, pracy na podstawie umowy agencyjnej lub zlecenia, prowadzenia pozarolniczej działalności, pobierania zasiłku dla bezrobotnych,
- 2) przypadające przed 15 listopada 1991 r. okresy zatrudnienia po ukończeniu 15 lat życia:
  - a) na obszarze państwa polskiego – w wymiarze nie niższym niż połowa pełnego wymiaru czasu pracy, jeżeli w tych okresach pracownik pobierał wynagrodzenie lub zasiłki z ubezpieczenia społecznego: chorobowy, macierzyński lub opiekuńczy albo rentę chorobową,
  - b) obywateli polskich za granicą – w polskich przedstawicielstwach dyplomatycznych i urzędach konsularnych, w stałych przedstawicielstwach przy Organizacji Narodów Zjednoczonych i w innych misjach lub misjach specjalnych, a także w innych polskich placówkach, instytucjach lub przedsiębiorstwach, do których zostali delegowani lub skierowani; dotyczy to również członków rodziny delegowanego lub skierowanego tam pracownika, którzy podjęli zatrudnienie w tych placówkach w czasie pobytu za granicą,
  - c) obywateli polskich za granicą – w organizacjach międzynarodowych, zagranicznych instytucjach i zakładach, do których zostali skierowani w ramach współpracy międzynarodowej lub w których byli zatrudnieni za zgodą właściwych władz polskich; zgoda nie jest wymagana w stosunku do pracowników, którzy wyjechali za granicę przed 9 maja 1945 r.,
  - d) obywateli polskich za granicą – u innych pracodawców zagranicznych, jeżeli w okresie pracy za granicą były opłacane składki na ubezpieczenie społeczne w Polsce,
- 3) przypadające przed 15 listopada 1991 r. okresy wykonywania na obszarze państwa polskiego:
  - a) działalności twórczej lub artystycznej:
    - objętej obowiązkiem ubezpieczenia społecznego, za które opłacono składkę na ubezpieczenie społeczne lub w których osoba wykonująca tę działalność była zwolniona od jej opłacania,
    - przypadającej przed 1 stycznia 1974 r., uznane przez Komisję do spraw Zaopatrzenia Emerytalnego Twórców, działającą przy ministrze właściwym do spraw kultury, pod warunkiem że twórca lub artysta opłacał składki na ubezpieczenie społeczne po 31 grudnia 1973 r.,
  - b) pracy nakładczej:
    - objętej obowiązkiem ubezpieczenia społecznego, za które opłacono składkę na to ubezpieczenie lub w których występowało zwolnienie od opłacania składki,
    - przed dniem objęcia obowiązkiem ubezpieczenia z tego tytułu, jeżeli w tych okresach osoba wykonująca taką pracę uzyskiwała wynagrodzenie w wysokości co najmniej połowy obowiązującego najniższego wynagrodzenia określonego na podstawie przepisów Kodeksu pracy,
  - c) pracy w rolniczych spółdzielniach produkcyjnych i w innych spółdzielniach zrzeszonych w Centralnym Związku Rolniczych Spółdzielni Produkcyjnych, w zespołowych gospodarstwach rolnych spółdzielni kółek rolniczych zrzeszonych w Krajowym Związku Rolników, Kółek i Organizacji Rolniczych oraz pracy na rzecz tych spółdzielni:
    - objętej obowiązkiem ubezpieczenia społecznego, za które opłacono składkę na to ubezpieczenie lub w których występowało zwolnienie od opłacania składki,
    - przed dniem objęcia obowiązkiem ubezpieczenia społecznego z tego tytułu,
  - d) pracy na rzecz jednostek gospodarki uspołecznionej na podstawie umowy agencyjnej lub umowy zlecenia oraz współpracy przy wykonywaniu takiej umowy:
    - objętej obowiązkiem ubezpieczenia społecznego i okresy kontynuowania tego ubezpieczenia, za które opłacono na nie składkę lub w których występowało zwolnienie od jej opłacania,
    - wykonywanej przed 1 stycznia 1976 r., jeżeli umowa odpowiadała warunkom ubezpieczenia obowiązującym w tym dniu,

⁷ M.in. na podstawie art. 184 ustawy o emeryturach i rentach z FUS lub na podstawie art. 88 Karty Nauczyciela.

- e) pozarolniczej działalności gospodarczej:
  - objętej obowiązkiem ubezpieczenia społecznego i okresy kontynuowania tego ubezpieczenia, za które opłacono składkę na to ubezpieczenie lub w których występowało zwolnienie od opłacania składki,
  - prowadzonej przed dniem objęcia obowiązkiem ubezpieczenia z tego tytułu, jeżeli prowadzenie działalności gospodarczej odpowiadało warunkom ubezpieczenia,
- 4) okresy czynnej służby wojskowej w Wojsku Polskim lub okresy jej równorzędne albo zastępcze formy tej służby,
- 5) okresy pełnionej w Polsce służby:
  - w Policji (Milicji Obywatelskiej),
  - w Urzędzie Ochrony Państwa, Agencji Bezpieczeństwa Wewnętrznego i Agencji Wywiadu, Służbie Kontrwywiadu Wojskowego i Służbie Wywiadu Wojskowego oraz Centralnym Biurze Antykorupcyjnym (w organach bezpieczeństwa publicznego),
  - w Straży Granicznej,
  - w Straży Marszałkowskiej,
  - w Służbie Więziennej,
  - w Państwowej Straży Pożarnej,
  - w Służbie Celnej,
  - w Biurze Ochrony Rządu,
  - w Służbie Celno-Skarbowej,
  - w Służbie Ochrony Państwa.
- 6) okresy sprawowania mandatu posła lub senatora w państwie polskim,
- 7) okresy internowania na podstawie art. 42 dekretu z dnia 12 grudnia 1981 r. o stanie wojennym,
- 8) okresy świadczenia pracy po 1956 r. na rzecz organizacji politycznych i związków zawodowych, nielegalnych w rozumieniu przepisów obowiązujących do kwietnia 1989 r.,
- 9) okresy osadzenia w więzieniach lub innych miejscach odosobnienia na terytorium Polski – na mocy skazania albo bez wyroku po 31 grudnia 1955 r. za działalność polityczną,
- 10) okresy niewykonywania pracy przed 31 lipca 1990 r. na skutek represji politycznych.

Okresy nieskładkowe

- 5. Okresami nieskładkowymi są m.in.:
  - 1) okresy pobierania: wynagrodzenia za czas niezdolności do pracy, zasiłków chorobowych i opiekuńczych, świadczenia rehabilitacyjnego,
  - 2) okresy nauki w szkole wyższej na jednym kierunku, pod warunkiem ukończenia tej nauki (w wymiarze określonym w programie studiów),
  - 3) przypadające przed dniem nabycia prawa do emerytury lub renty – okresy urlopu wychowawczego, urlopu bezpłatnego dla matek pracujących opiekujących się małymi dziećmi, innych udzielonych w tym celu urlopów bezpłatnych oraz okresy niewykonywania pracy – z powodu opieki nad dzieckiem:
    - a) w wieku do lat 4 (w wymiarze do 3 lat na każde dziecko albo łącznie do 6 lat – bez względu na liczbę dzieci),
    - b) na które przysługuje zasiłek pielęgnacyjny (dodatkowo w wymiarze do 3 lat na każde dziecko),
  - 4) przypadające przed dniem nabycia prawa do emerytury lub renty okresy niewykonywania pracy, do 6 lat, spowodowane koniecznością opieki nad innym niż dziecko członkiem rodziny zaliczonym do I grupy inwalidów lub uznanym za całkowicie niezdolnego do pracy oraz do samodzielnej egzystencji albo uznanym za osobę niepełnosprawną w stopniu znacznym, sprawowanej przez członka jego rodziny w wieku powyżej 16 lat, który w okresie sprawowania opieki nie osiągnął przychodu przekraczającego miesięcznie połowę najniższego wynagrodzenia.

Okresy uzupełniające

- 6. Okresy uzupełniające są to tzw. okresy rolne, które uwzględniamy w zakresie niezbędnym, jeżeli okresy składkowe i nieskładkowe są krótsze od okresu wymaganego do przyznania świadczenia.
Okresami uzupełniającymi są:
  - 1) okresy ubezpieczenia społecznego rolników,
  - 2) przypadające przed 1 lipca 1977 r. okresy prowadzenia gospodarstwa rolnego po ukończeniu 16 roku życia,
  - 3) przypadające przed 1 stycznia 1983 r. okresy pracy w gospodarstwie rolnym po ukończeniu 16 roku życia.
- 7. Przy ustalaniu prawa do renty z tytułu niezdolności do pracy, w zakresie niezbędnym, uwzględniamy jedynie okresy ubezpieczenia społecznego rolników.
- 8. Okresów uzupełniających nie uwzględniamy, jeżeli zostały one zaliczone do okresów, od których zależy prawo do emerytury lub renty na podstawie przepisów o ubezpieczeniu społecznym rolników.
- 9. Okresów uzupełniających nie uwzględniamy przy ustalaniu prawa do emerytury pomostowej, nauczycielskiego świadczenia kompensacyjnego oraz przy ustalaniu kapitału początkowego.

Na jakich zasadach uwzględniamy okresy składkowe i nieskładkowe

10. Przy ustalaniu prawa do świadczeń i ich wysokości okresy nieskładkowe uwzględniamy w wymiarze nieprzekraczającym jednej trzeciej udowodnionych okresów składkowych.
11. Przy ustalaniu kapitału początkowego okresy nieskładkowe uwzględniamy również w wymiarze nie większym niż jedna trzecia udowodnionych okresów składkowych, za wyjątkiem okresu opieki nad dziećmi. Mimo że jest to okres nieskładkowy, w kapitale początkowym uwzględniamy go w pełnym wymiarze.
12. Przy ustalaniu kapitału początkowego okresy studiów wyższych przebytych przed 1999 r. uwzględniamy w wymiarze nieprzekraczającym jednej trzeciej okresów składkowych udowodnionych do dnia złożenia przez Ciebie wniosku o emeryturę – jednakże w wymiarze nie większym niż programowy tok ich trwania.
13. Nie uwzględniamy okresów służby w Wojsku Polskim, Policji (Milicji Obywatelskiej), Biurze Ochrony Rządu, Agencji Bezpieczeństwa Wewnętrznego, Agencji Wywiadu, Państwowej Straży Pożarnej, Straży Granicznej, Służbie Więziennej, jeżeli z tytułu tych okresów zostało ustalone prawo do emerytury lub renty inwalidzkiej na podstawie przepisów regulujących zasady nabywania prawa do świadczeń przez żołnierzy zawodowych lub pozostałych funkcjonariuszy służb mundurowych.
14. Jeżeli okresy składkowe, nieskładkowe oraz okresy uzupełniające zbiegają się w czasie, przy ustalaniu prawa do świadczeń uwzględnimy okres korzystniejszy.

Dokumentowanie okresów

15. Dokumenty, które potwierdzą przebyte przez Ciebie okresy składkowe i nieskładkowe, to w szczególności:
  - świadectwa pracy, zaświadczenie płatnika składek lub innego właściwego organu,
  - legitymacja ubezpieczeniowa,
  - legitymacja służbowa, umowa o pracę, wpis w dowodzie osobistym starego typu, pisma od zakładu pracy, np. o powołaniu, zmianie angażu, o ile na ich podstawie można ustalić okres zatrudnienia,
  - uwierzytelnione kopie dokumentów, ich odpisy lub zaświadczenia wystawione przez archiwum lub inną jednostkę, która przechowuje dokumentację z nieistniejących zakładów pracy,
  - zaświadczenie szkoły wyższej potwierdzające okres nauki i programowy tok jej trwania,
  - książeczka wojskowa lub zaświadczenie Wojskowej Komendy Uzupełnień o okresie czynnej służby wojskowej,
  - odpis aktu urodzenia dziecka.Jeżeli chcesz, aby to ZUS pozyskał taki dokument z USC w wersji elektronicznej, złóż Oświadczenie na potrzeby pozyskania akt stanu cywilnego (formularz EASC).
16. Okresy prowadzenia gospodarstwa rolnego przypadające przed 1 lipca 1977 r. oraz okresy pracy w gospodarstwie rolnym przypadające przed 1 stycznia 1983 r. możesz udowodnić zeznaniami co najmniej dwóch świadków oraz dodatkowo zaświadczeniem urzędu gminy potwierdzającym istnienie gospodarstwa rolnego. Na potwierdzenie okresów ubezpieczenia społecznego rolników przedłóż zaświadczenie Kasy Rolniczego Ubezpieczenia Społecznego.

Gdzie znajdziesz więcej informacji na temat okresów uwzględnianych przy ustalaniu prawa do świadczeń i ich wysokości

17. Szczegółowe informacje na temat:
  - okresów, które mają wpływ na prawo do świadczenia, o które wnioskujesz i zasad ich uwzględniania,
  - dokumentów potwierdzających te okresy,
  - dokumentów, które pozwolą Ci udowodnić określone warunki wymagane do przyznania poszczególnych świadczeń, np. emerytury pomostowej, nauczycielskiego świadczenia kompensacyjnegouzyskasz w każdej placówce ZUS (także podczas e-wizyty; więcej informacji na jej temat znajdziesz na www.zus.pl/e-wizyta) lub na naszej stronie internetowej www.zus.pl.
18. Dodatkowe informacje, takie jak:
  - listę naszych placówek wraz z adresami i godzinami przyjęć,
  - wykaz państw członkowskich UE/EFTA i państw, z którymi Polska zawarła umowę dwustronną o zabezpieczeniu społecznym,znajdziesz na stronie www.zus.pl.